

Abstrakt:

Tato diplomová práce se věnuje problematice prodlení dlužníka, jakožto univerzálního právního institutu prizmatem současné právní úpravy v soukromém právu. Nahlíží na problém jak z obecné a teoretické perspektivy, tak probírá rozličné parametry dílčí, konkrétní a vyskytující se v právní praxi. Při vymezení pojmu a obsahu prodlení dlužníka dospívá k závěru, že o prodlení dlužníka lze hovořit pouze v případě nesplnění povinnosti včas. Nesplnění povinnosti řádně se do úseku prodlení dlužníka promítá pouze tak, že nikoliv řádně nabídnuté plnění může věřitel zpravidla odmítnout, aniž by se sám dostal do prodlení, čímž způsobí, že nenapraví-li dlužník své plnění před okamžikem splatnosti, pak se dostane do prodlení. Dojde-li však k situaci, kdy bude poskytnuto vadné plnění, a to bude věřitelem přijato, pak nenastává prodlení dlužníka, nýbrž vznikají věřiteli práva z vadného plnění. Práce se dále věnuje otázce prodlení se splněním peněžitých závazků, když rozebírá mj. problematiku smluvních a zákonných úroků z prodlení. Porovnává vývoj této úpravy ve vztahu k bývalé úpravě občanského zákoníku 1964 a to včetně vývoje judikatury, když uzavírá, že naproti historické úpravě, je v dnešní době výše úroků z prodlení, vymezená nařízením vlády, pouze dispozitivní a smluvní strany si mohou ujednat výši odlišně. Tato dispozitivnost však není bezbřehá, když zákon počítá s možností prohlášení neúčinnosti takového ujednání soudem a následné aplikace zákonné výše úroků. Práce rovněž porovnává prodlení dlužníka představující podstatné a nepodstatné porušení smlouvy, a to ve vztahu k oprávnění věřitele od této smlouvy odstoupit. Při rozboru náhrady škody způsobené prodlením dlužníka je pozornost věnována mj. vztahu náhrady škody a úroku z prodlení, když je uzavřeno, že úroky z prodlení se na nárok na náhradu škody započítávají. Uvedené je ovšem s jistými výhradami dispozitivním pravidlem. Vzhledem k povaze prodlení dlužníka, jakožto nesporné porušení právní povinnosti, je věnován prostor rovněž otázce smluvní pokuty, sjednané právě pro případ prodlení dlužníka. Na tomto místě je vyjádřena obava a doporučení vztahující se k definici prodlení dlužníka, neboť slova zákona mohou smluvní strany přivést k jinému závěru o obsahu tohoto pojmu, než jaký převládá v právní teorii a praxi, čemuž je vždy záhodno účinně předcházet.